

Utjecaj proračuna jedinica lokalne samouprave na lokalni razvoj: slučaj Grada Zagreba

Jurešić, Stjepan

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:716023>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-21**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Preddiplomski stručni studij Poslovna Ekonomija, Turističko poslovanje

**UTJECAJ PRORAČUNA JEDINICA LOKALNE
SAMOUPRAVE NA LOKALNI RAZVOJ: SLUČAJ GRADA
ZAGREBA**

Završni rad

Stjepan Jurešić, JMBAG 0067592773

Mentor: Izv. prof. dr. sc. Tomislav Sekur

Zagreb, kolovoz, 2022.

Stjepan Jurešić
Ime i prezime studenta/ice

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je **ZAVRŠNI RAD**
(vrsta rada)
isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Student/ica:

U Zagrebu, 20.09.2022.

(potpis)

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet rada.....	1
1.2. Cilj rada.....	1
1.3. Struktura rada.....	1
2. UTJECAJ LOKALNIH PRORAČUNA NA LOKALNI RAZVOJ.....	2
2.1. Odnos lokalnog i središnjeg proračuna.....	2
2.2. Fiskalna decentralizacija i lokalni razvoj.....	4
2.3. Uloga lokalnih proračuna u gospodarskom razvoju.....	6
3. USTROJSTVO I ORGANIZACIJSKA STRUKTURA GRADA ZAGREBA.....	9
3.1. Gradska upravna tijela.....	9
3.2. Mjesna uprava.....	9
3.3. Nadležnosti i funkcionalna shema grada Zagreba.....	10
4. UTJECAJ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA NA RAZVOJ GRADA ZAGREBA I OKOLNOG PODRUČJA.....	12
4.1. Proračun Grada Zagreba.....	12
4.1.1. Prihodi proračuna Grada Zagreba.....	12
4.1.2. Rashodi proračuna Grada Zagreba.....	15
4.1.3. Analiza postojećeg financijskog stanja.....	16
4.2. Razvojni programi.....	19
4.3. Sredstva EU fondova za razvoj Grada Zagreba.....	20
5. ZAKLJUČAK.....	23
LITERATURA.....	24
POPIS SLIKA.....	26
POPIS TABLICA.....	27

1. UVOD

1.1. Predmet rada

Predmet ovog rada je utjecaj proračuna Grada Zagreba na razvoj grada te njegovog okolnog područja. Kakav utjecaj imaju njegovi prihodi i rashodi, te kakvo je financijsko stanje Grada Zagreba. Koja je uloga lokalnih proračuna u gospodarskom razvoju. Kakvi razvojni programi postoje te kako se koriste EU sredstva za razvoj grada te njegove okolice.

1.2. Cilj rada

Cilj ovog rada je objasniti utjecaj proračuna jedinica lokalne samouprave na lokalni razvoj u ovom slučaju Grada Zagreba. Detaljan uvid u proračun Grada Zagreba, od čega se sastoji te način na koji je Grad Zagreb ustrojen.

1.3. Struktura rada

Ovaj rad je strukturiran tako da je u uvodu objašnjen što je predmet, cilj i struktura ovog rada. Rad započinje s definiranjem utjecaja lokalnih proračuna na lokalni i gospodarski razvoj. Njihov odnos i ulogu u razvoju Grada Zagreba te okolnog područja. Sljedeće navodi ustrojstvo i strukturu Grada Zagreba kroz njegova tijela od kojih se sastoji. Koje su njihove nadležnosti i funkcije u obavljanju zadaća u Gradu Zagrebu. Također u strukturi ovog rada se definira proračun Grada Zagreba. Koje vrste prihoda postoje te koji su rashodi Grada Zagreba. Analizira se i postojeće financijsko stanje Grada Zagreba. Također spominju se i bitni razvojni programi koji razvijaju Grad Zagreb te koja se sredstva EU fondova i na koji način koriste za razvoj Grada Zagreba. Kao zadnje poglavlje stoji zaključak o temi rada te literatura korištena za izradu.

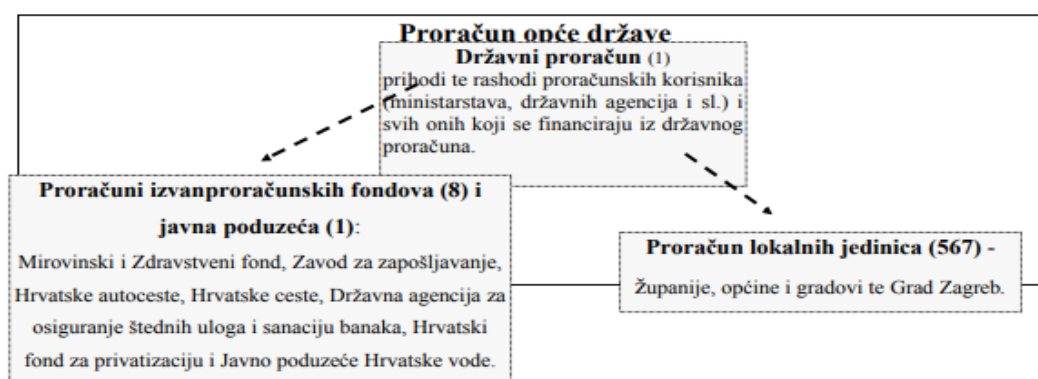
2. UTJECAJ LOKALNIH PRORAČUNA NA LOKALNI RAZVOJ

Javne financije u Hrvatskoj su podijeljene na tri proračuna, a to su državni proračun, proračun izvanproračunskih fondova i proračun jedinica lokalne samouprave koji se sastoje od tri djela a to su prihodi, rashodi te račun financiranja. Svakom navedenom proračunu je bitno odrediti prihode koji se planiraju prikupiti kroz jednu godinu te rashode, sredstva koja se planiraju potrošiti u toj jednog godini (Ott et al. 2009).

2.1. Odnos lokalnog i središnjeg proračuna

Država troši i prikuplja novac kroz tri razine proračuna te kako bi imali točan podatak koliko je država prikupila i potrošila zbrajaju se prihodi i rashodi svih dijelova “novčanika”. Na slici 1 su prikazana tri dijela “novčanika” proračuna opće države. Unutar proračuna opće države postoji konsolidirani proračun središnje države koji je zbroj prihoda, primitaka i izdataka državnog proračuna i proračuna izvanproračunskih fondova. Na slici 1 strelicama je prikazano da državni proračun daje sredstva proračunima izvanproračunskih fondova te proračunima lokalnih jedinica kroz takozvane transfere gdje ti proračuni na taj način ostvaruju jedan dio svojih prihoda. Treću razinu proračuna čine lokalne jedinice pomoću kojih država troši i prikuplja novac. Sve lokalne jedinice imaju svoj proračun te svoje prihode i izdatke. Svi navedeni proračuni se sastavljaju na identičan način.

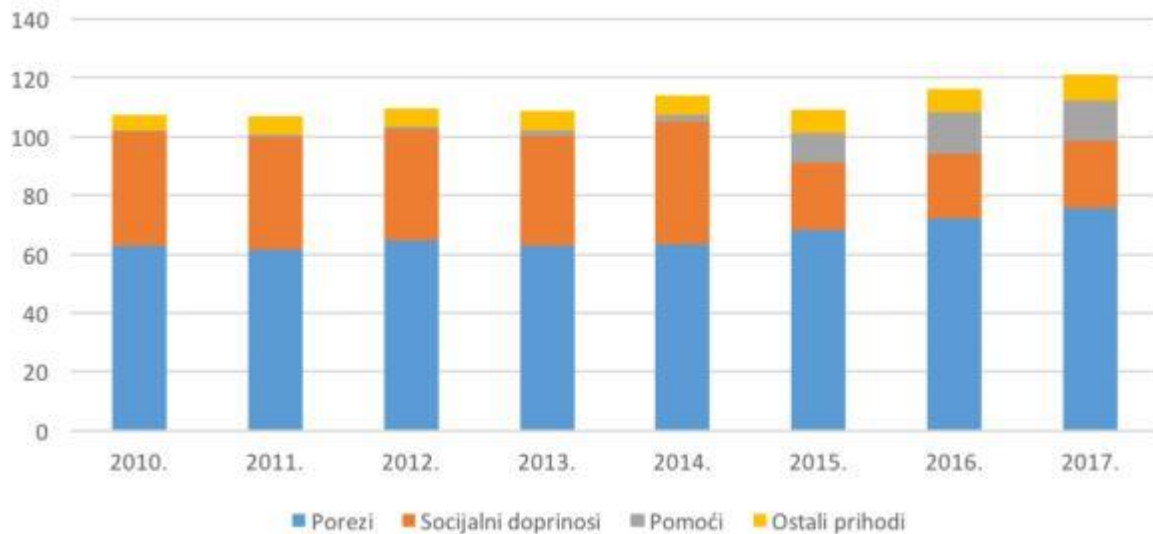
Slika 1 Proračun opće države

Izvor: Ott et al. 2009

Na slici 2 su prikazani prihodi poslovanja državnog proračuna u mlrd.kn. u razdoblju od 2010. do 2017. godine. Najveći udio u prihodima državnog proračuna imaju porezi te odmah iza njih socijalni doprinosi. Pomoći i ostali prihodi uzimaju mali postotak ukupnih prihoda iako od 2015. se postupno povećavaju. Kroz svih 8 godina prihodi poslovanja državnog proračuna ne padaju ispod 100 mlrd.kn te su krajem 2017. godine iznosili preko 120 mlrd.kn.

Slika 2 Prihodi poslovanja državnog proračuna (u mlrd.kn)

Izvor: Ekonomski lab, 2019.

Odnos lokalnog i središnjeg proračuna je prikazan na slici 3 kroz porez, najveći prihod i izvor financiranja proračuna lokalnih jedinica. Postoje zajednički porezi koji se zakonom dijele između države i lokalnih jedinica. Vrste poreza koje se dijele su prikazane na slici 3 kroz postotak na koji je podijeljena porezna osnovica između države, županija, općina ili gradova. Na slici 3 postotak porezne osnovice na dobit od 70% odlazi državi što je većina, dok se ostatak od 30% dijeli na županije i gradove. Osnovica poreza na dohodak se dijeli u najvećem postotku na državu od 24,6% te grad ima 34%.

Slika 3 Zajednički porezi

Porezi na	Država	Županija	Općina ili grad	Decentralizirane funkcije*	Vatrogasna zaštita**	Fond za izravnanje***
dohodak	24.6	10	34	9.4	1	21
dohodak (sudjelovanje Grada Zagreba)	21.6	--	47	9.4	1	21
dobit	70	10	20	--	--	--
promet nekretnina	40	--	60	--	--	--

* ide općini ili gradu koji financiraju svoje decentralizirane funkcije, u suprotnom ide županiji.

** ide općini ili gradu koji su osnovali i financiraju redovni rad javnih vatrogasnih službi.

*** državni fond s kojeg se transferiraju sredstva onim lokalnim jedinicama koje ne mogu financirati svoje javne funkcije

Izvor: Ott et al. 2009

2.2. Fiskalna decentralizacija i lokalni razvoj

Decentralizacija u Hrvatskoj se odvijala kroz nekoliko važnih faza koje su se odvijale kroz neko duže vremensko razdoblje. U prvoj fazi određenoj je da središnja vlast više ne nadzire i ne kontrolira vlasnička prava. U toj fazi decentralizirano je osnovno i srednje školstvo, zdravstvo, i socijalna skrb te javno vatrogastvo na način da je financiranje i upravljanje nad tim funkcijama preneseno sa države na jedinice lokalne samouprave koji su imali veći fiskalni kapacitet. Kako bi se navedene lokalne jedinice mogle financirati osigurani su im prihodi u obliku poreza na dohodak. Sljedeće faze decentralizacije su samo nadograđivale djelokrug poslova lokalnih jedinica gdje se nastojalo novim zakonima i aktima prenijeti što više nadležnosti na gradove i županije (Zubak, 2020).

Slijedom povećanja opsega posla koje su lokalne jedinice naslijedile dolazi do reforme javne administracije te teritorijalnog preustroja koji je prikazan na slici 4. Prema slici 4 lokalna samouprava je podijeljena na prvu razinu lokalne samouprave koju čine gradovi i općine, i na drugu razinu koju čine županije. A iznad županija, gradova i općina stoji središnja država. Nastojalo se stvoriti jednostavniju i kvalitetniju javnu upravu kako bi povećali dostupnost i kvalitetu javnih usluga građanima.

Slika 4 Administrativno-teritorijalni ustroj Republike Hrvatske

Izvor: Vujeva, 2016.

2017. godine izrađen je novi prijedlog zakona kojim se određuje raspodjela prihoda od poreza na dohodak kako bi fiskalno uravnotežili financiranje jedinica lokalne i regionalne samouprave. koji je prikazan u tablici 1. Veliki dio cjelokupnog poreza je preraspoređen na niže razine upravljanja kako izvršavanje obveza i odgovornosti koje su preuzele jedinice lokalne i regionalne samouprave ne bi bilo dovedeno u upit. Iz tablice 1 se može vidjeti da 60% prihoda poreza na dohodak pripada gradovima ili općinama, 16,5% pripada županijama te 6% poreza na dohodak odlazi na financiranje decentraliziranih funkcija. Također posebna je raspodjela poreza na dohodak za jedinice na potpomognutom području, za jedinice koje imaju određeni indeks razvijenosti te gradove ili općine na otocima.

Tablica 1 Raspodjela poreza na dohodak

Raspodjela prihoda od poreza na dohodak	Osnovna	Na području općine/građa na potpomognutom području (PP)	Na području 35 jedinica BPP* (indeks razvijenosti između 75 % i 125 % prosjeka RH)	Na području općine/građa na otoku
Udio općine, odnosno građa	60,0 %	88,0 %	70,5 %	60,0 %
Udio županije	16,5 %	12,0 %	12,0 %	16,5 %
Udio za decentralizirane funkcije	6,0 %	-	6,0 %	6,0 %

Izvor: Hohnjec et al, 2017.

2.3. Uloga lokalnih proračuna u gospodarskom razvoju

Hrvatska gospodarska komora provodi razvrstavanje i ocjenjivanje županija prema svojem indeksu gospodarske snage. Indeks gospodarske snage je pokazatelj koji se računa radi mjerenja stupnja gospodarske snage i gospodarskog potencijala županija u odstupanju od prosjeka RH. Na taj način se jasnije vide razlike između pojedinih županija u odnosu jedne prema drugoj te se resursi županija mogu adekvatnije aktivirati za njihov daljnji razvoj. Ovim načinom razvrstavanja i ocjenjivanja dobivaju se analitički podatci koji se koriste za prikazivanje stupnja gospodarske razvijenosti određene županije. (Savić et al, 2021).

HGK indeks gospodarske snage županija računa se iz 6 gospodarskih pokazatelja koji su prikazani u tablici 2 te projekcije kretanja stanovništva u ovom slučaju za 2020. u odnosu na popis stanovništva 2011. godine. U tablici 2 zelenom bojom su označene dvije najbolje županije po navedenom indeksu, dok su crvenom bojom označene dvije županije najlošije pozicionirane po navedenom indeksu. Prema tablici 2 šest županija se nalazi iznad prosječnog indeksa za RH, Grad Zagreb je nadišao prosjek za 54,6 %. Ostalih 15 županija su ispod prosjeka, dok su preostale 4 županije ispod 70 % prosjeka. Također, indeks gospodarske snage za razliku od samog BDP-a pokazuje drugačiji poredak županija, to jest, među zadnje četiri županije nalaze se 2 s prostora Slavonije, a županija s najnižim indeksom je županija s prostora Jadranske Hrvatske.

Tablica 2 Poredak županija prema odabranim pokazateljima i HGK-ovom Indeksu gospodarske snage županija za 2021.

Županija	BDP po stanovniku, prosjek 2016. – 2018., indeksi, RH=100	Prosječne neto plaće po zaposlenom, prosjek 2017. – 2019., indeksi, RH=100	Ukupni prihodi poduzetnika po zaposlenom, prosjek 2018. – 2020., indeksi, RH=100	Konsolidirani financijski rezultat po zaposlenom, prosjek 2018. – 2020., indeksi, RH=100	Prihod na inozemnom tržištu po zaposlenom, prosjek 2018. – 2020., indeksi, RH=100	Stopa nezaposlenosti, prosjek, 2018. – 2020., indeksi, RH u odnosu na županiju	Demografija – indeks promjene broja stanovnika 2020./2011.	HGK indeks gospodarske snage, RH=100
Grad Zagreb City of Zagreb	178,9	116,9	129,1	149,9	99,4	240,5	102,4	154,6
Istarska Istria	126,2	99,0	78,8	51,0	124,2	184,2	101,0	115,9
Varaždinska Varaždin	86,1	84,3	78,3	81,1	140,5	218,8	94,1	111,2
Zagrebačka Zagreb County	77,0	98,4	113,3	120,4	101,8	144,8	97,4	102,8
Primorsko-goranska Primorje-Gorski kotar	121,7	100,0	78,2	49,0	82,6	132,9	95,0	101,7
Međimurska Međimurje	83,7	86,3	69,2	90,0	121,8	167,2	95,7	101,3
Vukovarsko-srijemska Vukovar-Sirmium	57,2	85,8	131,3	102,3	257,8	56,4	82,9	95,8
Koprivničko-križevačka Koprivnica-Križevci	74,7	91,3	84,7	98,6	115,0	132,9	91,3	95,0
Krapinsko-zagorska Krapina-Zagorje	65,1	86,3	77,4	108,9	124,3	141,3	93,5	94,4
Zadarska Zadar	84,0	93,8	72,6	54,8	90,4	100,0	98,6	86,1
Karlovačka Karlovac	71,7	92,5	73,7	98,7	85,6	90,4	88,9	83,5
Dubrovačko-neretvanska Dubrovnik-Neretva	105,7	99,6	63,3	31,2	56,7	75,0	100,1	83,0
Osječko-baranjska Osijek-Baranja	75,1	90,2	83,9	81,2	88,4	52,3	88,5	78,0
Splitsko-dalmatinska Split-Dalmatia	77,7	93,3	77,8	50,5	58,9	60,4	98,4	75,2
Ličko-senjska Lika-Senj	75,6	91,2	67,2	38,3	74,6	71,0	86,9	73,5
Sisačko-moslavačka Sisak-Moslavina	68,1	89,6	71,5	38,9	112,3	46,3	83,6	71,1
Brodsko-posavska Slavonski Brod-Posavina	55,2	87,2	69,2	49,1	117,1	58,0	85,6	70,4
Požeško-slavonska Požega-Slavonia	55,4	87,1	65,8	54,2	75,1	69,1	83,7	67,8
Bjelovarsko-bilogorska Bjelovar-Bilogora	66,7	83,7	66,8	40,8	54,9	65,5	87,8	67,6
Šibensko-kninska Šibenik-Knin	79,8	92,2	75,0	-32,9	59,5	66,3	90,3	66,8
Virovitičko-podravska Virovitica-Podravina	54,1	82,3	66,3	45,1	74,6	47,2	85,5	63,0

Izvor: Savić et al, 2021.

Prema slici 5 u prvim izračunima indeksa gospodarske snage iznad prosjeka su bile samo tri županije, a zadnje tri godine četiri županije. U 2021. godini županijama iznad prosjeka priključile su se Zagrebačka i Međimurska županija. Većina županija je ostala na istom mjestu u odnosu na 2020. godinu, dok je indeks u 2021. godini pokazao vrlo određen utjecaj epidemije COVID-19 i osjećano niže zarade u turističkom sektoru na županije Jadranske Hrvatske. Kod svih županija Jadranske Hrvatske indeks gospodarske snage je pao u odnosu na prosjek Hrvatske, u usporedbi s indeksom gospodarske snage ostvarenim u 2020.

Slika 5 Promjene rangiranja županija prema HGK indeksu gospodarske snage, 2021. prema 2020. godini

Županija County	Promjena pozicije prema indeksu 2021./2020. Change in position according to the indices 2021/2020	
	Smjer promjene Direction of change	Broj mjesta promjene Number of places of change
Grad Zagreb City of Zagreb	●	0
Istarska Istria	●	0
Varaždinska Varaždin	●	0
Zagrebačka Zagreb County	▲	+1
Primorsko-goranska Primorje-Gorski kotar	▼	-1
Međimurska Međimurje	●	0
Vukovarsko-srijemska Vukovar-Sirmium	●	0
Koprivničko-križevačka Koprivnica-Križevci	▲	+2
Krapinsko-zagorska Krapina-Zagorje	●	0
Zadarska Zadar	▲	+1
Karlovačka Karlovac	▲	+1
Dubrovačko-neretvanska Dubrovnik-Neretva	▼	-4
Osječko-baranjska Osijek-Baranja	●	0
Splitsko-dalmatinska Split-Dalmatia	●	0
Ličko-senjska Lika-Senj	▲	+1
Sisačko-moslavačka Sisak-Moslavina	▲	+1
Brodsko-posavska Slavonski Brod-Posavina	▲	+1
Požeško-slavonska Požega-Slavonia	▲	+2
Bjelovarsko-bilogorska Bjelovar-Bilogora	●	0
Šibensko-kninska Šibenik-Knin	▼	-5
Virovitičko-podravska Virovitica-Podravina	●	0

Izvor: Savič et al, 2021.

3. USTROJSTVO I ORGANIZACIJSKA STRUKTURA GRADA ZAGREBA

Grad Zagreb je glavni grad Hrvatske te nosi i status županije. Grad Zagreb obavlja poslove iz samoupravnog djelokruga grada i županije te je nadležan za poslove državne uprave iz djelokruga ureda državne uprave (Grad Zagreb službene stranice, 2022a).

3.1. Gradska upravna tijela

Gradska upravna tijela se ustrojavaju radi obavljanja poslova iz djelokruga grada te čine Gradsku upravu u užem smislu. Poslove koje obavljaju upravna tijela i službe Grada Zagreba se dijele na poslove prema građanima kojima pružaju određene usluge te poslove strateškog planiranja i odlučivanja (Đulabić, 2008). Upravna tijela grada su Gradska skupština i Gradonačelnik. Ovlasti i obveze koje proizlaze iz samoupravnog djelokruga Grada Zagreba podijeljene su između predstavničkog tijela Gradske skupštine i izvršnog tijela gradonačelnik ako zakonom ili drugim propisom nije jasno određeno koje je tijelo nadležno za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga Grada Zagreba, svi poslovi i zadaće što se odnose na uređivanje odnosa iz samoupravnog djelokruga Grada Zagreba u nadležnosti su Gradske skupštine, a svi izvršni poslovi i zadaće u nadležnosti su gradonačelnika (Šikić, 2018). Gradska skupština donosi odluku o ustrojstvu i djelokrugu gradskih upravnih tijela. Odlukom su ustrojeni 17 gradskih ureda, jedan gradski zavod i tri stručne službe. Pročelnici upravljaju gradskim uredima, zavodima te službama. Pročelnici odgovaraju jedino gradonačelniku Grada Zagreba koji ima ovlasti čelnika tijela državne uprave. (Grad Zagreb službene stranice, 2022b)

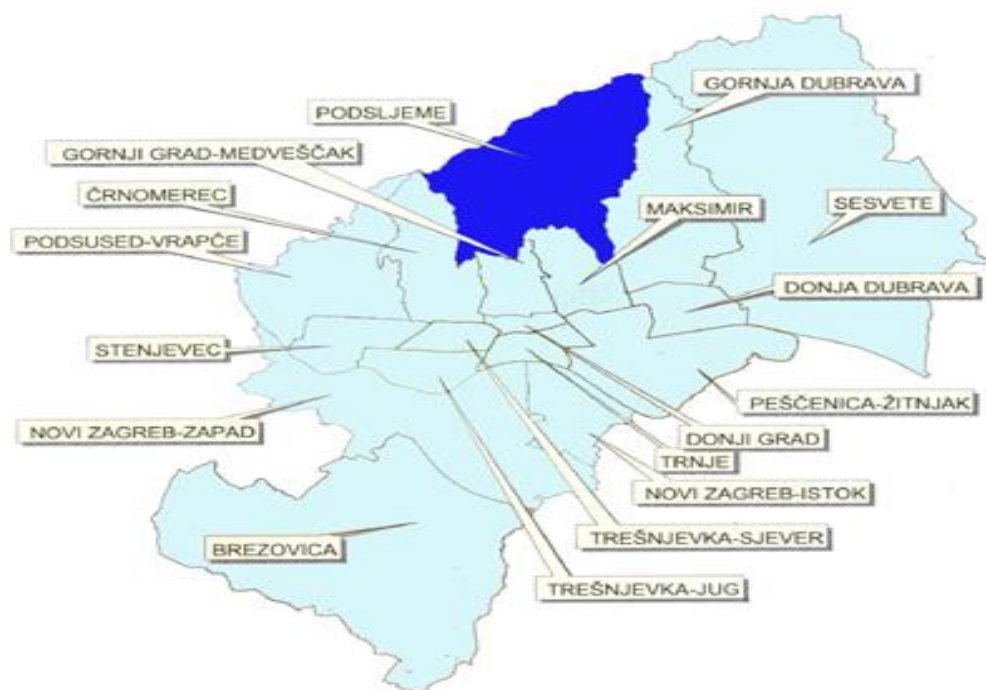
3.2. Mjesna uprava

Mjesnu samoupravu čine gradske četvrti i mjesni odbori. Putem oblika mjesnih samouprava građani Grada Zagreba mogu sudjelovati u odlučivanju u poslovima koji utječu na njihov život i rad u užim lokalnim zajednicama. Grad Zagreb je ustrojen na 17 gradskih četvrti prema Statutu Grada Zagreba te na nižoj razini bi postojali mjesni odbori koji mijenjaju prijašnje mjesne zajednice (Hrženjak, 2011). Vijeće gradske četvrti biraju njezini stanovnici, a predsjednika vijeća biraju izabrani članovi vijeća. Postoji 218 mjesnih odbora u gradskim četvrtima. Predsjednik vijeća mjesnog odbora te vijeće mjesnog odbora čine tijela mjesnog odbora. Članove vijeća mjesnog odbora biraju građani s područja mjesnog odbora te izabrani članovi biraju predsjednika mjesnog odbora. Gradske četvrti i mjesni odbori su

pravne osobe. U ostvarivanju svoje uloge gradske četvrti i mjesni odbori moraju poštivati interese Grada kao cjeline (Uremović, 2017).

Slika 6 prikazuje kartu gradskih četvrti grada. Ustrojene su 17 gradskih četvrti te teritorijalno najveće gradske četvrti su Sesvete i Brezovica. Za svaku četvrt, naselje ili dijelove grada koji čine zasebnu cjelinu osnovan je mjesni odbor. Ukupno postoji 218 mjesnih odbora. Na području Gradske četvrti Sesvete je osnovano najviše mjesnih odbora, a najmanje u Gradskoj četvrti Podsljeme.

Slika 6 Gradske četvrti Grada Zagreba

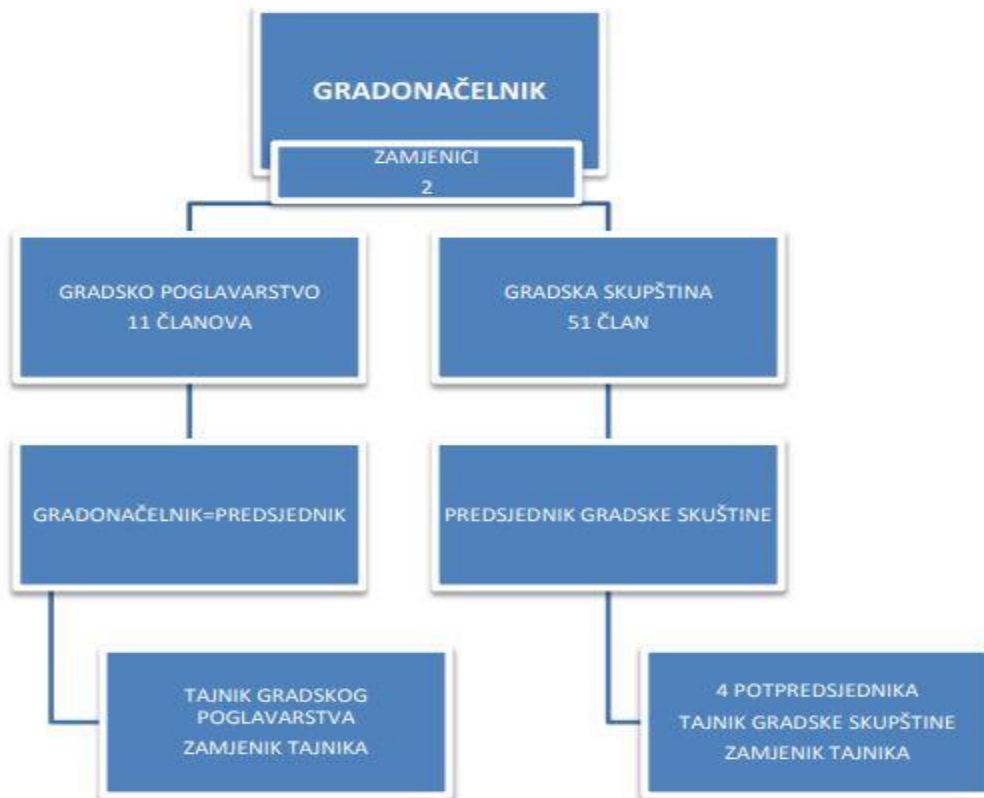
Izvor: Grad Zagreb mjesna samouprava, 2021.

3.3. Nadležnosti i funkcionalna shema grada Zagreba

Na slici 7 je prikazana hijerarhija nadležnosti u Gradu Zagrebu. Na vrhu je gradonačelnik Tomislav Tomašević sa svoja dva zamjenika Luka Korlaet i dr. sc. Danijela Dolenc. Dalje u strukturi su Gradsko poglavarstvo i Gradska skupština. Gradska skupština sa svojih 51 član bira 11 članova Gradskog poglavarstva na prijedlog gradonačelnika kojem je on ujedno i predsjednik. Članovi skupštine međusobno biraju svojeg predsjednika a trenutno tu dužnost obavlja Joško Klisović. Sljedeći u strukturi su potpredsjednici gradske

skupštine a to su Ivana Kekin, Teodor Celakoski, Mislav Herman te Nenad Predovan. Iza njih u strukturi su tajnici i zamjenici tajnika.

Slika 7 Organizacijska struktura grada Zagreba

Izvor: Uremović, 2017.

4. UTJECAJ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA NA RAZVOJ GRADA ZAGREBA I OKOLNOG PODRUČJA

4.1. Proračun Grada Zagreba

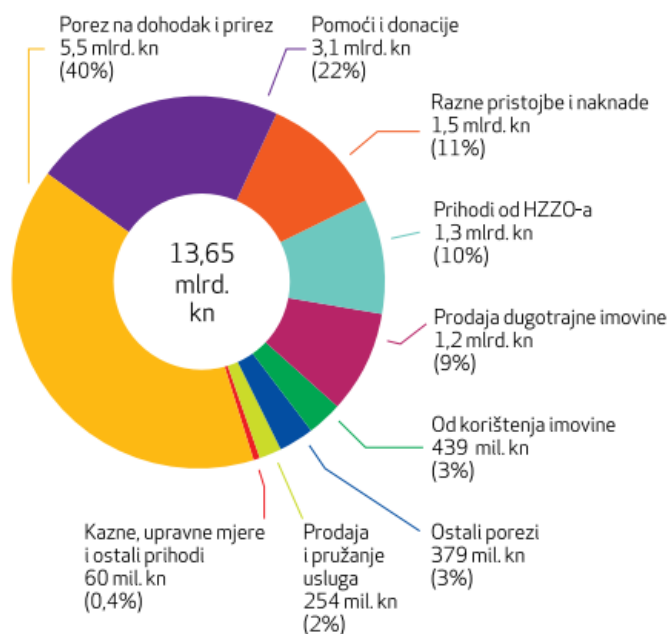
Postoji oko tristotinjak proračunskih korisnika te njihov broj svake godine raste. Svakim novim vrtićem, srednjom školom, bolnicom na području Grada Zagreba raste broj proračunskih korisnika proračuna Grada Zagreba. Korisnik mora biti upisan u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika kako bi imao pravo na sredstva proračuna Grada Zagreba (Ott i Bajo, 2001).

4.1.1. Prihodi proračuna Grada Zagreba

Prema navedenoj slici 8 u nastavku vidimo da Grad Zagreb u 2021. godini planira prihode u iznosu od 13,65 mlrd.kn. Tu se izdvaja porez na dohodak i prirez kao najveći udjel u prihodima grada. Što znači da Grad Zagreb ima veliki broj poreznih obveznika, tj. velik broj zaposlenih koji ostvaruju nekakav dohodak. Također pomaže činjenica da Grad Zagreb u prosjeku sa ostalim županijama ima najveću prosječnu plaću u Hrvatskoj. Tu ulazi i prirez koji u Gradu Zagrebu iznosi 18%, što je ujedno i najveći postotak prireza koji grad po zakonu može predložiti. Sljedeći najveći udjel u prihodima grada jesu pomoći i donacije koje Grad Zagreb dobiva iz državnog proračuna. Državni proračun ima važnu ulogu u razvoju pojedinih lokalnih jedinica. Grad Zagreb dobiva velika sredstva iz državnog proračuna iz razloga što je to najrazvijeniji grad u Hrvatskoj, gospodarsko je središte, ima veliki udio u BDP-u Hrvatske te kao takav treba određena sredstva pomoći. Nažalost, neki nerazvijeniji gradovi Hrvatske ne dobivaju tolike iznose pomoći iz državnog proračuna za svoj razvoj te zaostaju za većim gradovima kao što je Zagreb. pomoći i donacija slijede pristojbe i naknade u iznosu od 1.5 mlrd. kn. U to ulaze naknade poput komunalne naknade, naknade za uređenje voda, stambena pričuva, najamnina, naknada za potrošnju vode i druge naknade. Dok komunalni doprinosi i naknade iznose 930 mil.kn. Komunalni doprinosi i pristojbe iznose toliko iz razloga što Grad Zagreb na svojem području ima veliki broj javnih površina, cesta, javne rasvjete i itd. koji se uređuju i grade iz sredstava komunalnog doprinosa koje plaćaju vlasnici površina na kojima se gradi ili uređuje. Sljedeći su prihodi od HZZO-a koje Grad Zagreb dobiva na osnovi osiguranika odnosno zaposlenih koji plaćaju doprinose zdravstvenog osiguranja. 1,2 mlrd.kn iznose prihodi od prodaje imovine. Grad Zagreb u svom vlasništvu posjeduje mnogo dugotrajne imovine od kojih su neki od najvrednijih poslovni prostori. Neki od tih poslovnih prostora su uračunati u prihode kao procjena vrijednosti moguće prodaje. To su kompleks

Gredelj u vrijednosti od 618,5 mil.kn, Zagrepčanka od 376,7 mil.kn. te Paromlin u vrijednosti od 75 mil.kn. Prihodi od korištenja imovine, ostali porezi, prodaja i pružanje usluga te kazne i ostali prihodi iznose zajedno u ukupnim prihodima proračuna manje od 9%.

Slika 8 Prihodi proračuna Grada Zagreba, prijedlog 2021.*

Izvor: Prijedlog proračuna Grada Zagreba za 2021. Kratki vodić, 2021.

Na navedenoj slici 9 je prikazan ukupni prihod Grada Zagreba u rasponu od 2014. do 2020. godine. Od 2015. ukupni prihod Grada Zagreba raste sve do 2020. gdje pada. Pad ukupnog prihoda Grada Zagreba u 2020. rezultirao je nizom negativnih događaja na koje se grad nije mogao pripremiti. Ukratko, slijedom pandemije te razarajućih potresa u Zagrebu su se dogodili ogromni pritisci na javne financije zbog kojih su se povećali deficiti na svim razinama vlasti. Grad Zagreb je, s Vladom Republike Hrvatske, morao nametnuti mjere slijedom epidemiološke situacije koje su utjecale na usporavanje gospodarskih aktivnosti. Također, osnovni razlog za pad prihoda s 2014. na 2015. su izmjene u oporezivanju dohotka kao i izmjene načina raspodjele prihoda od poreza na dohodak između središnje države i Grada Zagreba.

Slika 9 Ukupni prihodi Grada Zagreba 2014.-2020.

		Zagreb - Grad Zagreb						
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
ukupno u mil. kn	Ukupni prihod	6.650,64	6.206,27	6.427,02	6.571,57	7.280,21	7.628,71	7.331,13
	Ukupni rashodi	7.633,23	6.098,43	6.680,22	6.949,50	7.568,89	8.082,32	7.862,30
	Deficit/Suficit	-982,59	107,84	-253,20	-377,94	-288,68	-453,61	-531,16
	Direktan dug	1.490,04	1.443,71	1.632,68	1.625,93	1.855,91	1.897,51	2.525,81
po stanovniku u kn	Ukupni prihodi	8.313,31	7.744,78	7.997,32	8.174,61	9.028,70	9.427,06	9.064,37
	Ukupno rashodi	9.541,55	7.610,20	8.312,38	8.644,73	9.386,71	9.987,61	9.721,12
	Deficit/Suficit	-1.228,24	134,57	-315,07	-470,13	-358,01	-560,54	-656,74
	Direktan dug	1.862,55	1.801,60	2.031,59	2.022,55	2.301,65	2.344,82	3.122,97

Izvor: Bronić et al. 2020.

Tablica 3 pokazuje da je prema posljednjim podacima Grad Zagreb ostvario BDP u iznosu od 132.092 milijuna kuna što čini 34,3% BDP-a Hrvatske. Grad Zagreb čini više od trećine nacionalnog BDP-a te je zbog toga najjače hrvatsko gospodarsko sjedište. Grad Zagreb je 85% iznad prosjeka Hrvatske po BDP-u po stanovniku. Podatci prikazani u tablici 3 prikazuju da je velika koncentracija ukupne proizvodnje roba i usluga u Gradu Zagrebu.

Tablica 3 Bruto domaći proizvod Grada Zagreba 2018. u usporedbi sa Hrvatskom

Republika Hrvatska Grad Zagreb	BDP		Udio Grada Zagreba u RH (%)	BDP po stanovniku		Indeks RH =100
	mil. HRK	mil. EUR		HRK	EUR	
Republika Hrvatska	385.377	51.183	100,0	92.389	12.270	100,0
Grad Zagreb	132.092	17.544	34,3	170.882	22.695	185,0

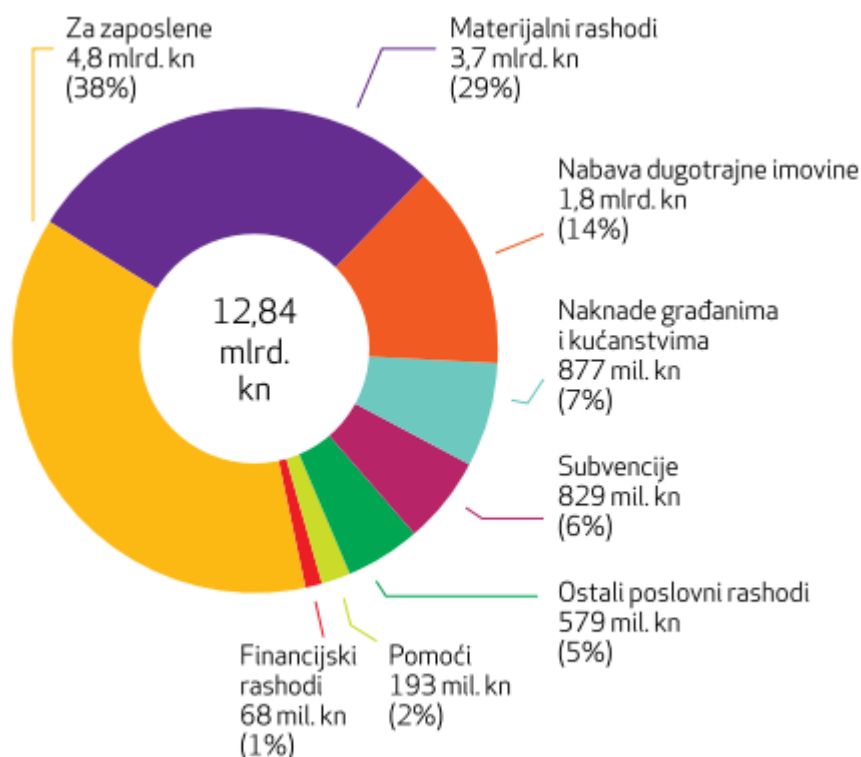
Izvor: DZS, 2021.

4.1.2. Rashodi proračuna Grada Zagreba

Rashodi Grada Zagreba analiziraju se kroz rashode po vrstama ili ekonomska klasifikacija, rashode po namjeni ili funkcijska klasifikacija te rashode po proračunskim korisnicima ili organizacijska klasifikacija (Prijedlog proračuna Grada Zagreba za 2021. Kratki vodić, 2021).

Na slici 10 su prikazani rashodi proračuna po vrstama za 2021. godinu. U 2021. se planira 12,84 mlrd. kn ukupnih rashoda. Najveći postotak rashoda proračuna su rashodi za zaposlene u iznosu od 4,8 mlrd. kn. U to spadaju zaposlenici u gradskim strukturama poput Zagrebačkog Holdinga, gradskim ustanovama poput muzeja, bolnica, gradskim uredima, zavodima i službama. Grad Zagreb samo u gradskoj upravi bilježi oko 3200 ljudi te taj broj ima tendenciju rasta. Odmah iza rashoda za zaposlene slijede materijalni rashodi u iznosu od 3,7 mlrd. kn.. Pod materijalne rashode spadaju rashodi koji se odnose na tekuće i investicijsko održavanje komunalne infrastrukture i objekata Grada Zagreba te materijal i sirovine. Naknade građanima i kućanstvima iznose 877 mil. kn, Neke od naknada su sredstva za roditelje odgojitelje, dodatak za mirovinu, pomoć kućanstvima, novčane pomoći za novorođenčad, stipendije za učenike i studente i ostale naknade. Najveći iznos odlazi na pronatalitetnu mjeru novčane pomoći za roditelje odgojitelje koja je donesena 2016. godine. te mjesečno grad za nju izdvaja oko 40 milijuna kuna što godišnje iznosi blizu pola milijarde kuna. Nakon toga slijede subvencije u iznosu od 829 mil. kn. Grad subvencionira iz svog proračuna trgovačka društva, poljoprivrednike, i obrtnike. Kao i u svakoj modernijoj metropoli koja ima integriran javni prijevoz, grad subvencionira javni gradski prijevoz koji bez tih subvencija ne bi opstao. U Gradu Zagrebu to je trgovačko društvo Zagrebački električni tramvaj te se najveći iznos subvencija odvaja upravo za to društvo. Ostali poslovni prihodi, pomoći te financijski rashodi iznose oko 8 % ukupnih rashoda proračuna Grada Zagreba.

Slika 10 Rashodi proračuna Grada Zagreba po vrstama za 2021.

Izvor: Prijedlog proračuna Grada Zagreba za 2021. Kratki vodić, 2021

4.1.3. Analiza postojećeg financijskog stanja

Grad Zagreb je prošao kroz svjetsku epidemiološku krizu uzrokovanu COVID 19 te najsnažniji potres u zadnjih stotinjak godina te sukladno tome grad se suočava sa ekonomskim posljedicama i gospodarskim padom. Potres je nanio veliku štetu gradu u smislu uništene infrastrukture. Grad nije mogao funkcionirati uobičajenim načinom te se stvorio dodatni pritisak na javne gradske službe. U 2020. grad je doživio pad BDP-a od 8% te se krajem godine postupno vratio u ekonomske aktivnosti. Oporavak neće biti brz, kao u ostalim gradovima Europske unije. Određeno vrijeme će morati proći kako bi se grad vratio u gospodarsko stanje prije krize. Predviđa se da će Grad Zagreb dostići razinu prije krize do 2023. godine. Već u 2021. godini se očekuje realni rast BDP-a od 5%. te u godinama koje slijede nešto manji rast.

Na slici 11 je prikazan račun prihoda i rashoda te račun financiranja za razdoblje od 2018. godine te projekcije do 2023. godine. Od 2018. te do projekcije 2023. vidimo razmjerni rast prihoda ali i rashoda te u prijedlogu za 2021. prihod i rashod je najveći. U prijedlogu za 2021.

godinu izdatci za financijsku imovinu i otplate zajmova iznose 1.196,6 mil. kn. te se ta sredstva planiraju iskoristiti za otplatu postojećeg duga. U svakoj godini primitci se sastoje od novih zaduživanja te se u 2021. predlaže veće smanjenje zaduživanja. U projekciji za 2022. i 2023. godinu projicira se pokriće iznosa iz prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine u iznosima od 300 mil. kn.

Slika 11 Račun prihoda i rashoda i račun financiranja 2018-23. (u mil.kn)*

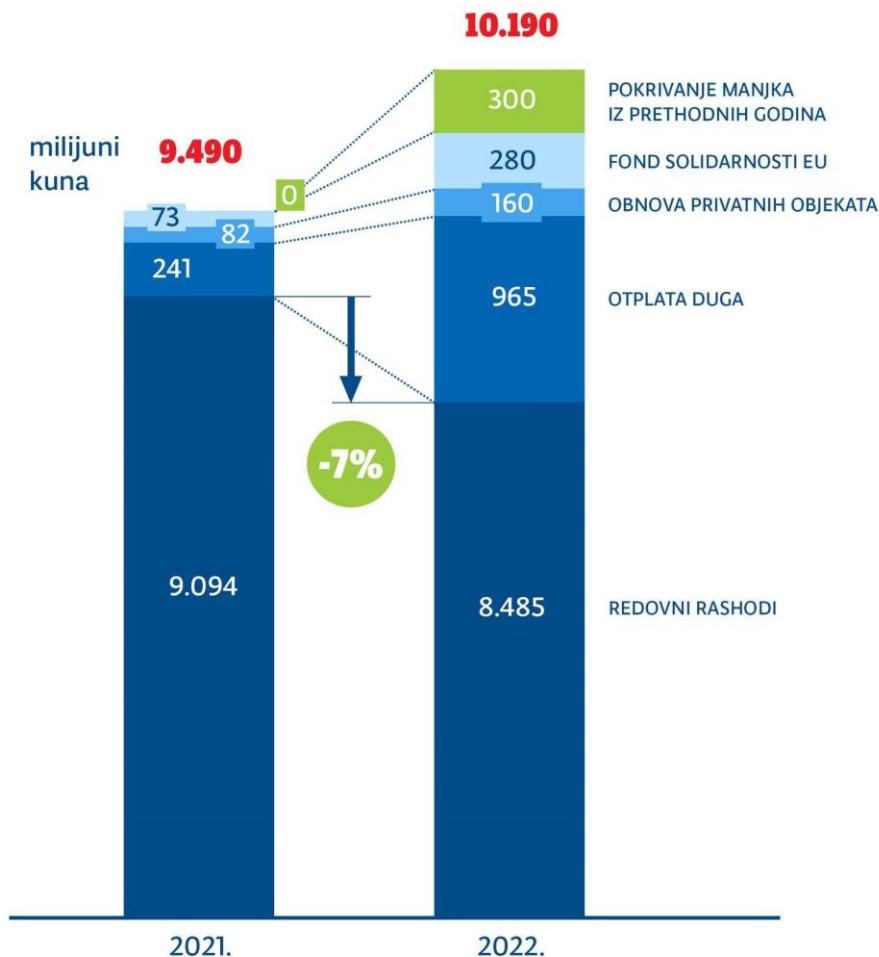
	Izvršenje 2018.	Izvršenje 2019.	Plan 2020.	Prijedlog 2021.	Projekcija 2022.	Projekcija 2023.
Račun prihoda i rashoda						
Ukupni prihodi	9.122,6	9.572,4	11.679,1	13.648,1	12.388,7	12.552,0
Ukupni rashodi	9.530,4	10.203,3	11.421,7	12.838,8	12.218,2	12.229,2
Manjak/višak	-407,8	-630,9	257,4	809,3	170,4	322,8
Račun financiranja						
Primitci od financijske imovine i zaduživanja	633,3	634,6	537,4	387,3	530,3	342,7
Izdatci za financijsku imovinu i otplate zajmova	364,1	578,0	754,8	1.196,6	400,7	365,5
Neto financiranje	269,2	56,7	-217,4	-809,3	129,6	-22,8
(a) Manjak/višak tekućeg razdoblja	-138,6	-574,2	40,0	0	300,0	300,0
(b) Preneseni manjak/višak iz prethodnog razdoblja	-591,1	-729,7	-1.303,9	-1.263,9	-1.263,9	-963,9
Ukupan manjak/višak (a) + (b)	-729,7	-1.303,9	-1.263,9	-1.263,9	-963,9	-663,9

Izvor: Prijedlog proračuna Grada Zagreba za 2021. Kratki vodić, 2021

Na slici 12 je prikazana analiza gradskih proračuna za 2021. i 2022. godinu. Na slici 12 je prikazan proračun za 2022. godinu koji će biti usmjeren na otplatu duga i pokrivanje manjka iz prethodnih godina. Kao što se vidi na slici 12 proračun 2022. bit će veći za oko 700 milijuna kuna u odnosu na 2021. iz razloga što će se intenzivnije nastojati provesti obnova privatnih objekata oštećenih u potresima te vratiti dugove iz prijašnjih godina. Kako će se proračun u 2022. godini povećati zbog otplate duga, tako će se i redovni rashodi smanjiti za

oko 600 milijuna kuna u odnosu na 2021. godinu pri čemu se nastojalo ne štedjeti u zdravstvu i obrazovanju. U 2022. godini se planira i višak prihoda u proračunu u iznosu od 300 milijuna kuna označen zelenom bojom na slici. Taj novac se planira za pokrivanje manjka iz prethodnih godina kako bi skratili rokove plaćanja. Na slici 12 se može vidjeti veliko povećanje sredstava u proračunu dobiveno iz Fonda solidarnosti EU-a koji u 2022. godini iznosi 280 milijuna kuna. Ta sredstva se mogu koristiti za obnovu infrastrukture i javnih zgrada pogođenih potresom dok 160 milijuna kuna iz gradskog proračuna su namijenjena za obnovu privatnih objekata. Sredstva iz Fonda solidarnosti se ne mogu koristiti za obnovu privatnih objekata.

Slika 12 Analiza gradskog proračuna 2021. i 2022. godine

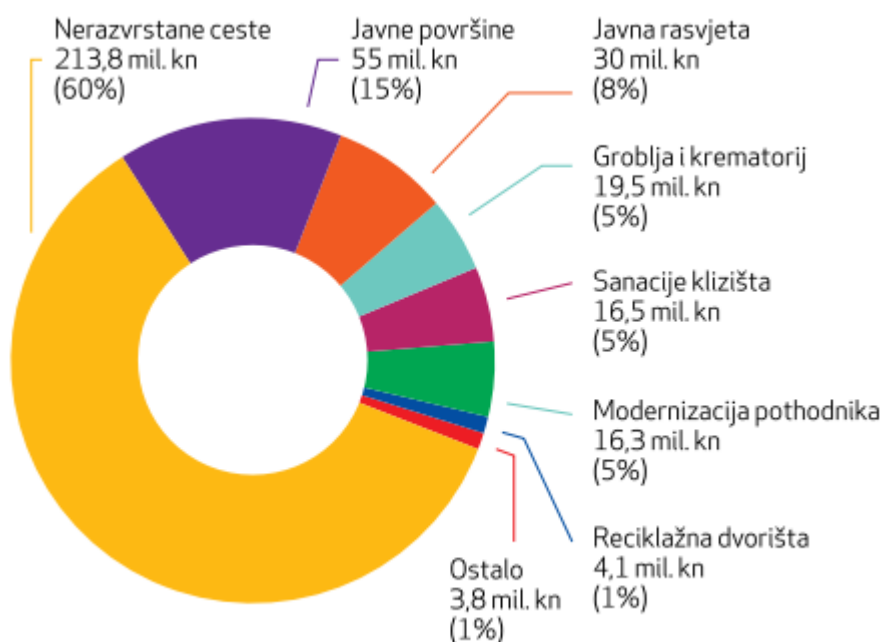
Izvor: ZG Express, 2021

4.2. Razvojni programi

Grad Zagreb je izradio razvojnu strategiju pod nazivom Zagreb Plan 2020 kao temeljni dokument politike regionalnog razvoja. Glavnu ulogu koordinatora i realizatora u izradi strategije je imao Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada. Zagreb Plan 2020 mora biti usklađen s nacionalnom strategijom regionalnog razvoja Hrvatske (ZagrebPlan2020, 2015). U budućnosti prema razvojnoj strategiji, najviše će se odvajati za komunalnu infrastrukturu te u objekte društvenih djelatnosti koji će biti financirani iz proračuna, sredstava pravnih subjekata, međunarodnog tržišta kapitala te javno privatnog partnerstva i koncesije (Sočivica i Šmit, 2019).

Na slici 13 je prikazano da je ukupno planirano 359 mil. kn za gradnju objekata i uređaja komunalne infrastrukture. S ovim ulaganjem nastoji se poboljšati kvaliteta i standard života građana te atraktivnost grada za smještaj novih poslovnih prilika. Iznos od 213,8 mil kn odvojen je za nerazvrstane ceste, a to je više od pola kapitalnih ulaganja za komunalnu infrastrukturu. Tim ulaganjem se želi postići kvalitetnija, sigurnija i veća razina prometne mreže.

Slika 13 Kapitalna ulaganja u gradnju objekata i uređaja komunalne infrastrukture u 2021. (u mil. kn)

Izvor: Prijedlog proračuna Grada Zagreba za 2021. Kratki vodić, 2021.

Slika 14 prikazuje usporedbu provedbe Razvojne strategije za 2012. i 2013. godinu. Financijski okvir i akcijski plan cijele Razvojne strategije odnosi se na razdoblje od dvije godine, a sredstva strategije za razdoblje 2012./2013. su iznosila ukupno 4.157.594.500 kn, koja su sufinancirana od strane Grada Zagreba, države, EU fondova te ostalih izvora. Pretpostavljalo se da će svaka godina pojedinačno potrošiti 50% manje od ukupnih planiranih sredstava za provedbu razvoja. Kao što je prikazano na slici 14, u 2012. i 2013. godini je utrošeno manje od planiranog. U obje godine provedba razvoja je najviše financirana iz sredstava Proračuna Grada Zagreba.

Slika 14 Usporedba planiranih i utrošenih sredstava provedbi Razvojne strategije za 2012. i 2013.godinu

Planirana sredstva za provedbu ZagrebPlana (2012.-2013.)	Utrošena sredstva za provedbu ZagrebPlana		Izvršenje	
	God.	Kn	God.	%
4.157.594.500	2012.	1.887.232.889,59	2012.	90,8
	2013.	1.673.369.021,08	2013.	80,5

Izvor: Razvojna strategija Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine, 2015.

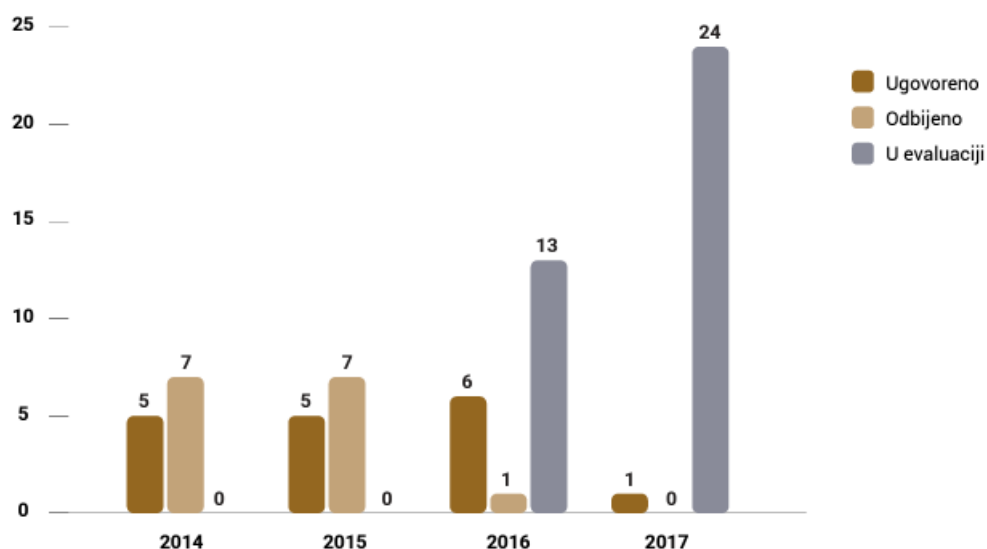
4.3. Sredstva EU fondova za razvoj Grada Zagreba

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju 1.7.2013. godine Grad Zagreb je dobio puni pristup europskim fondovima. Grad Zagreb je prije punopravnog članstva imao na raspolaganju sredstva iz pretpristupnih programa Europske unije. Sredstva europskih fondova može koristiti za obnovu i razvoj grada. Gradski ured koji je zadužen za sve poslove vezane uz programe i projekte Europske unije je Ured za programe i projekte Europske unije. Također Ured za programe i projekte EU surađuje sa Gradskim uredom za strategijsko planiranje koji ima ulogu regionalnog koordinatora. Dolazak fondova unio je određene promjene u sustavu lokalne i regionalne samouprave. Zagreb je dobio ulogu posredničkog tijela u sustavu upravljanja europskim fondovima. Također, za isti to znači veći utjecaj na dinamiku, sadržaj i uvjete trošenja raspoložene novca, koji su izdvojeni isključivo za projekte urbanog razvoja na području urbane aglomeracije Zagreba, a koja se sastoji od općina i gradova. Županijska razvojna strategija se bavi razvojnim potrebama unutar županijskih granica i razvojem međuzupanijskih granica. Grad Zagreb i Zagrebačka županija

moгу zajednički pripremiti međuzupanijske, zajedničke ili združene projekte, a oni se mogu provesti u četiri različita sektora. Mijenjanje stavova Europske Unije o vrijednostima geografsko - prometnog položaja Zagreba ovise o njegovoj jačini uključivanja u prometni sustav Europe. Također, isti nema dovoljno pripremljenih projekata, koji su spremni za sufinanciranje iz europskih fondova. Razlog tome je neriješeno imovinsko - pravni odnos i izostanak pravovremenih strategija razvoja, bez koji je nemoguće sufinanciranje iz EU fondova za velike infrastrukturne projekte (Poropat, 2019).

Slika 15 prikazuje ugovorene, odbijene te projekte u evaluaciji kroz razdoblje od 2014. do 2017. godine. Od pristupanja Hrvatske Europskoj uniji do polovice 2017. godine objavljeno je ukupno 219 natječaja iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova. Na slici 15 vidimo da je grad prijavio 69 projekata u vrijednosti oko 722 mil.kn. Broj odbijenih projekata se smanjivao sa godinama što pokazuje da su projekti bili bolje pripremljeni te da je Ured za programe i projekte EU uspio zadovoljiti zahtjeve Europske unije za pripremu projekata.

Slika 15 Odnos prijavljenih, ugovorenih i projekata u evaluaciji

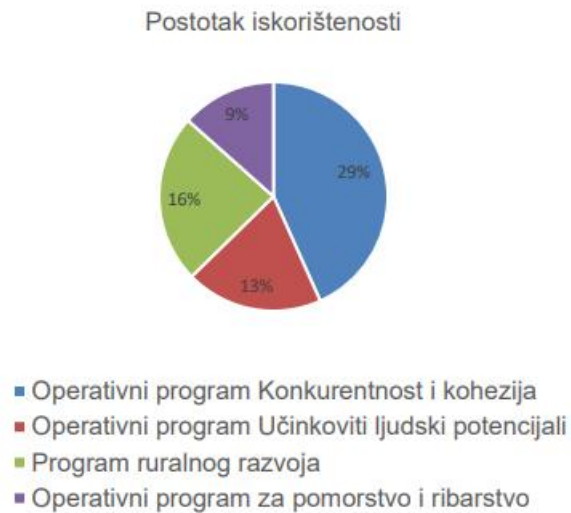

Izvor: Razvojna strategija Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine, 2015.

Na slici 16 prikazan je postotak iskorištenosti sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova Grada Zagreba kroz razdoblje od tri godine. Najveći postotak iskorištenosti ima Operativni program Konkurentnost i kohezija, dok najmanji postotak ima Operativni program za pomorstvo i ribarstvo. U usporedbi s ostalim županijama Hrvatske Grad Zagreb je imao najveću iskorištenost sredstava u Operativnom programu

Konkurentnosti i kohezije te Učinkoviti ljudski potencijali, dok je u Programu ruralnog razvoja i Operativnom programu za pomorstvo i ribarstvo bio na drugom mjestu.

Slika 16 Postotak iskorištenosti ESI sredstava Grada Zagreba prema navedenim EU projektima 2017.-2019.

Izvor: Živković, 2022.

U 2021. godini planira se ulaganje od ukupno 898 mil. kn iz EU fondova. Taj iznos čini najveće ulaganje u projekt Centar kompetencije za translacijsku medicinu Srebrnjak u iznosu od 421,8 mil.kn, financiranje projekata ustanova srednjeg školstva i učeničkih domova u iznosu od oko 151 mil.kn, financiranje projekata za obnovu raznih javnih objekata i površina u iznosu od oko 100 mil.kn, financiranje djelatnosti javne uprave i administracije, projekt ZagEE, projekt E-Zagreb Zagreb kao usluga te niz drugih manjih projekata (Prijedlog proračuna Grada Zagreba za 2021. Kratki vodić, 2021).

5. ZAKLJUČAK

Grad Zagreb kao glavni grad Republike Hrvatske predstavlja gospodarsko središte zemlje zahvaljujući svojem povoljnom geografskom položaju. Grad Zagreb također zbog svoje važnosti ima status županije. Ustrojstvo i organizacija Grada Zagreba je složen sustav koji se temelji na odnosu lokalne uprave i središnje države odnosno njihovog proračuna. Bez složenog sustava lokalnih jedinica država ne može funkcionirati. Proračuni lokalnih jedinica, u ovom slučaju Grad Zagreb je dosta ovisan o državnom proračunu, tj. o donacijama koje Grad dobiva od države. Tako i proračun opće države ovisi i o svojim lokalnim jedinicama. Prihodi proračuna Grada Zagreba najviše dolaze iz poreza i prireza na dohodak dok rashodi proračuna Grada Zagreba najviše odlaze na zaposlene u proračunskim korisnicima proračuna Grada. Grad Zagreb se susreće sa vrlo specifičnom gospodarskom situacijom. Grad Zagreb je pogođen potresom te u isto vrijeme i sa pandemijom virusa Covid-19. Zbog tih nesretnih događaja očekuje se pad BDP-a te smanjena gospodarska aktivnost. Očekuje se postupni oporavak kroz naredne tri godine. Kroz naredne godine Grad Zagreb će prolaziti kroz postupni ekonomski oporavak te obnovu grada. Za Grad Zagreb se može reći da prednjači u ugovorenim bespovratnim sredstvima iz EU fondova iako i dalje ne koristi u potpunosti potencijale fondova koji su mu pruženi. Navedeni ugovoreni fondovi će Gradu Zagrebu ubrzati oporavak i doprinijeti daljnjem gospodarskom razvoju. Proizvodnja u Gradu Zagrebu ima važnu ulogu u gospodarstvu. U Gradu Zagrebu je koncentrirana gospodarska djelatnost, te je velika razlika gospodarske razvijenosti i važnosti Zagreba u odnosu na ostatak države. Grad Zagreb u ukupnom BDP-u države doprinosi sa 34,3 %, što ga čini najbogatijim gradom u Hrvatskoj. Prema indeksu hrvatske gospodarske komore koji pokazuje gospodarsku snagu i gospodarsku potencijal županija, Grad Zagreb je prema većini gospodarskih pokazatelja prvi. Prema tom indeksu i pokazateljima koji taj indeks čine Grad Zagreb ima najveći utjecaj na gospodarstvo i razvoj Hrvatske.

LITERATURA

1. Ott, K., Bajo, A., Bronić, M., Bratić, V., & Medak Fell, D. (2009), *Proračunski vodič za građane*. Institut za javne financije
2. Ekonomski lab (2019) Dostupno na: <https://arhivanalitika.hr/blog/b2b-ekonomika-javnog-sektora-4-proracun-i-proracunski-proces/> (7.kolovz 2022.)
3. Grginović, B. (2021), *Financiranje jedinica lokalne samouprave te njihova uloga u razvoju gospodarstva*, Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije
4. Zubak, J. (2020), *Izazovi fiskalne decentralizacije za Republiku Hrvatsku*, Ekonomski fakultet u Splitu
5. Vujeva, M. (2016), *Utjecaj fiskalne decentralizacije na zadovoljavanje javnih potreba lokalne zajednice*, Ekonomski fakultet u Splitu
6. Hohnjec, I., Kocelj, A., & Jakir-Bajo, I. (2017), *Novi model financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave*, TIM4PIN MAGAZIN
7. Savić, Z., Zubak, D., Hanzl Ž., Mišević, P., & Drvenkar, N. (2021), *Županije-razvojna raznolikost i gospodarski potencijali*, Hrvatska gospodarska komora
8. Đulabić, V. (2008), *Građani i javna uprava na primjeru Grada Zagreba: sudionici u demokratskom procesu ili korisnici usluga*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
9. Grad Zagreb službene stranice (2022a) Dostupno na: <https://www.zagreb.hr/gradska-uprava/106851> (5. srpnja 2022.)
10. Šikić, Ž. (2018) *Djelokrug poslova lokalne samouprave*, Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću
11. Grad Zagreb službene stranice (2022b) Dostupno na: <https://www.zagreb.hr/gradski-uredi-zavodi-i-sluzbe/175262> (5.srpnja 2022.)
12. Hrženjak, J. (2011), *Ustrojstvo i funkcioniranje mjesne samouprave u Gradu Zagrebu*, Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 11(1), 43-69.
13. Grad Zagreb mjesna samouprava (2021) Dostupno na: <https://aktivnosti.zagreb.hr/gradske-cetvrti-19/podsljeme/osnovni-podaci-13288/13288> (5.srpnja 2022.)
14. Uremović, K. (2017). *Grad Zagreb-Ustroj i organizacijska struktura*, Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću
15. Gradska skupština Grada Zagreba (2022) Dostupno na: <https://skupstina.zagreb.hr/djelokrug/20> (5.srpnja 2022.)

16. Grad Zagreb službene stranice (2022c) Dostupno na: <https://www.zagreb.hr/ustrojstvo-grada/36> (5.srpnja 2022.)
17. Ott, K., & Bajo, A. (2001) *Lokalne financije i lokalni proračun u Republici Hrvatskoj*, *Financijska teorija i praksa*, 25(3), 311-449.
18. Prijedlog proračuna Grada Zagreba za 2021. Kratki vodić (2021) Dostupno na: https://www.zagreb.hr/userdocsimages/arhiva/financije/proracun%202021/Kratki_Vodic_Prijedlog_proracuna_2021_final.pdf (5.srpnja 2022.)
19. Bronić, M., Ott, K., Petrušić, M., & Stanić, B. (2021), *Isplati li se transparentnost? Politički i socioekonomski učinci transparentnosti proračuna lokalnih jedinica u Hrvatskoj*, Istraživački projekti Hrvatske zaklade za znanost
20. Državni zavod za statistiku (2021), Dostupno na: https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2021/12-01-03_01_2021.htm (5.srpnja 2022.)
21. ZG Express (2021), Dostupno na: <https://zgexpress.net/proracun-za-2022-bit-ce-veci-nego-za-2021-tomasevic-objasnio-na-sto-ce-se-to-povecanje-potrositi/> (17. rujan 2022.)
22. Usvojeni proračun Grada Zagreba za 2021. (2021). Dostupno na: <https://www.zagreb.hr/userdocsimages/arhiva/financije/proracun%202021/Prora%C4%8Dun%20Grada%20Zagreba%20za%202021.%20-%20za%20objavu%20novo.pdf> (6. kolovoz 2022.)
23. ZagrebPlan 2020, (2015), Dostupno na: https://www.zagreb.hr/UserDocsImages/gu%20za%20strategijsko%20planiranje/Razvojna%20strategija%20Grada%20Zagreba_SGGZ_18-17.pdf (5.srpnja 2022.)
24. Sočivica, S., & Šmit, K. (2019), *Strateško planiranje razvoja grada: Komparativna analiza Beča, Budimpešte i Zagreba*, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
25. Razvojna strategija Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine (2015), Dostupno na: https://www.zagreb.hr/UserDocsImages/gu%20za%20strategijsko%20planiranje/Razvojna%22strategija%20Grada%20Zagreba_SGGZ_18-17.pdf (5.srpnja 2022.)
26. Poropat, P. (2019), *Regionalni razvoj i turizam grada Zagreba*, Sveučilište Sjever-Sveučilišni centar Varaždin
27. Živković, A. (2022), *Projekti financirani iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova na primjeru grada Zagreba*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

POPIS SLIKA

Slika 1 Proračun opće države.....	2
Slika 2 Prihodi poslovanja državnog proračuna (u mlrd.kn)	3
Slika 3 Zajednički porezi	4
Slika 4 Administrativno-teritorijalni ustroj Republike Hrvatske.....	5
Slika 5 Promjene rangiranja županija prema HGK indeksu gospodarske snage, 2021. prema 2020. godin	8
Slika 6 Gradske četvrti Grada Zagreba	10
Slika 7 Organizacijska struktura grada Zagreba	11
Slika 8 Prihodi proračuna Grada Zagreba, prijedlog 2021.*	13
Slika 9 Ukupni prihodi Grada Zagreba 2014.-2020.....	14
Slika 10 Rashodi proračuna Grada Zagreba po vrstama za 2021.	16
Slika 11 Račun prihoda i rashoda i račun financiranja 2018-23. (u mil.kn)*	17
Slika 12 Analiza gradskog proračuna 2021. i 2022. godine	18
Slika 13 Kapitalna ulaganja u gradnju objekata i uređaja komunalne infrastrukture u 2021. (u mil. kn).....	19
Slika 14 Usporedba planiranih i utrošenih sredstava provedbi Razvojne strategije za 2012. i 2013.godinu	20
Slika 15 Odnos prijavljenih, ugovorenih i projekata u evaluaciji.....	21
Slika 16 Postotak iskorištenosti ESI sredstava Grada Zagreba prema navedenim EU projektima 2017.-2019.....	22

POPIS TABLICA

Tablica 1 Raspodjela poreza na dohodak prema važećim propisima	6
Tablica 2 Poredak županija prema odabranim pokazateljima i HGK-ovom Indeksu gospodarske snage županija za 2021.	7
Tablica 3 Bruto domaći proizvod Grada Zagreba 2018. u usporedbi sa Hrvatskom.....	14